

BILTEN besplatan primjerak DRUŠTVA PRIJATELJA PRIRODE

* GODINA 1 * BROJ 8 * ODŽAK * 1.11.2009.

Prokoško

Ekološki bilten

Društva prijatelja prirode
"Lipa"

Tel.: 031 762 135

031 711 666

Fax.: 031 711 665

www.vrbovac.com

ivo.lubina.dino@tel.net.ba

Glavni i odgovorni urednik

Ivo Lubina

Izvršni urednik

Zijad Terzić

Redakcija

Niaz Šabić

Katarina Čamber

Asmer Kršić

Mirzeta Topolović

Grafička obrada

Ivica Katić

Lektor

prof. Dževda Porobić

Tiraž

200 primjeraka

Štampa

GRAFIK DESIGN Odžak

Projekt izdavanja Biltena financira:

Federalno ministarstvo okoliša
i turizma

Ministarstvo za industriju,
energetiku i rudarstvo
i

Općina Odžak

KLIMATSKE PROMJENE

Svjedoci smo nesvakidašnje dugog sušnog perioda, a temperature polovinom oktobra dosežu i do trideset stepeni. Ako zanemarimo malo hladnije noći, pravo ljetno vrijeme u ovo doba godine svojevrsni je kuriozitet. Doživljavali smo i u proteklim godinama «Babinje» ili «Miholjsko ljeto», ali ovako dugo i sa ovako visokim temperaturama ne baš.

Šta uzrokuje ovakvo stanje? Mnogo je priče o globalnom zatopljenju, topljenju ledenjaka na polovima, dezorijentaciji kitova, uraganima, plimnim valovima i raznim oblicima klimatskih promjena. Da li je potrebno da se i nama desi neka nedaća pa da svojim ponašanjem prestanemo doprinositi nastanku ovakvih katastrofa? Možemo li korigirati svakodnevne navike u cilju smanjenja zagađivanja okoline? Ako razmišljamo da smo mi suviše mali da bi bilo šta promijenili, nismo u pravu. Svaki naš pomak ka urednijem odnosu naspram životne sredine, prirode uopšte, veliki je korak. Moramo ga gledati kroz duži period i shvatiti njegove refleksije u budućnosti, a tek kako se može takav potez multiplicirati u našoj okolini. Poznata nam je krilatica «Misli globalno, djeluj lokalno». A koliko nam je ona moto u svakidašnjim aktivnostima? Možda nam ovim nedaćama priroda pokazuje svoju moć ili nas upozorava na stranputicu kojom smo krenuli. Različiti su načini borbe ekoloških organizacija kojim žele upozoriti na neodgovoran odnos prema prirodi i uticati na donošenje zakonske regulative kojom bi se ispravno uredilo ljudsko ponašanje prema našoj okolini.

Učinimo neophodno prije no što bude kasno. Ostavimo potomstvu barem onoliko koliko su nama ostavili naši preci.

Ivo Lubina

SADRŽAJ

2. **Uvodnik** - Klimatske promjene
3. **Agencijske vijesti** - Podvodna sjednica, Budimić, Borba za Artik, Izumiru klasične sijalice
4. **Redakcijski prilog** - Ja planet zemlja, mati sam vaša
5. **Lubina Ivo** - Treći put zajedno
6. **Šabić Niaz** - Šetnja po Baranjskim brdima
7. **Čamber Katarina** - Crni dub - Abonos
- 8.-9. **Kršić Asmer** - Pohod na Vranicu
10. **Topolović Mirzeta** - Bundeve
11. **Agencijske vijesti** - Slapovi Plive
12. **Lubina Ivo** - Ozonske rupe
12. **Lubina Ivo** - Zašto su uništeni električni automobili
13. **Lubina Ivo** - Nakon ankete ...
13. **Lubina Ivo** - Biorazgradive vrećice
14. **Agencijske vijesti** - Bašta Bijele kuće nije baš spremna za lopate
- 14.-15. **Terzić Zijad** - Chodschački park plače za lopatanjem
16. Plan rada za 11. i 12. mjesec
16. Čudo u čaršiji
16. Značajni datumi
16. Uvijek je tu ...

Članovi vlade Maldiva održali su sastanak na morskome dnu, sa namjerom da ukažu na opasnost globalnog zagrijavanja za sve narode koji žive na niskoj nadmorskoj visini. Predsjednik Mohamed Našid i 13 članova kabineta uz pomoć podvodne opreme,...

... i služeći se rukama u sporazumijevanju, sjedili su za stolom na dubini od šest metara u laguni nedaleko od glavnog grada, kod ostrva koje se obično koristi za vojne treninge a leži na svega 2,1 metra iznad nivoa mora. Okruženi koralima i šarenolikim podvodnim svijetom, predsjednik, zamjenik predsjednika, sekretar vlade i 11 ministara potpisali su dokument kojim pozivaju sve zemlje svijeta da smanje emisiju ugljen dioksida. Predsjedniku ovaj sastanak nije teško pao, s obzirom da je strastveni ronilac, dok su ostali članovi vlade uzimali časove ronjenja nekoliko nedjelja uoči današnjeg sastanka. Trojica ministara nisu bila prisutna - dvojica zato što su imala ljekarsko opravdanje, a jedan je bio na putu van zemlje. „Ono što želimo je da natjeramo ljude da shvate da su Maldivi država na prvoj udarnoj liniji globalnog zagrijavanja. To nije samo problem za Maldive, već za čitav svijet”, poručio je Našid. Povećanje nivoa mora uzrokovano topljenjem polarnog leda moglo bi da prebriše ovaj arhipelag u Indijskom okeanu u roku od jednog vijeka.

Našidova inicijativa ima poseban značaj pred decembarsku konferenciju UN o klimatskim promjenama u Kopenhagenu. Našid, koji je u posljednje vrijeme postao jedan od najglasnijih svjetskih zagovornika za očuvanje planete, već je objavio planove kojima namjerava da obezbijedi fond za kupovinu nove domovine za svoje ljude ukoliko koraljna ostrva budu potopljena. Obećao je i da će u roku od jedne decenije od Maldiva, na kojima živi 350.000 ljudi, stvoriti prvu svjetsku državu „ugljen dioksid neutralnu”. „Moramo da pošaljemo poruku svuda, sa što više mašte, i to je upravo ono što radimo”, rekao je Našid u intervjuu na brodu, idući na podvodni sastanak, koji je obezbjeđivalo nekoliko desetina vojnika, očigledno više iz protokolarnih razloga.

Biznis.ba / Beta

PODvodNA SjEDNICA

BUDIMIĆ

Na XX zasjedanju Skupštine Županije Posavske održanom 22. septembra zastupnik dr. Zoran Budimić je inicirao temu iz zaštite okoliša: - Neophodno je što hitnije riješiti problem deponije otpada na području sve tri općine jer su gotovo popunjene. Treba se odrediti način rješavanje tog problema, u okviru regionalne deponije ili na neki drugi način, kazao je zastupnik dr. Budimić.

Vijesti sa portala Vlade ŽP

BORBA ZA ARKTIK

Mogući sukobi oko Arktika zbog nafte i prirodnog gasa SAD, Rusija, Norveška, Kanada i Danska, čine sve kako bi obezbijedile teritorijalna prava na sporne dijelove...

04.09.2009. 13:23

Autor: Onasa

Londonski list "Times" danas piše o, kako navodi, hladnom ratu koji se vodi na Arktiku. Drastične klimatske promjene na Arktiku prijetu ne samo da izazovu katastrofu u životnoj sredini u drugim dijelovima svijeta već i bespoštedni politički sukob između suprotstavljenih regionalnih vlada. Takozvana Arktička petorka - SAD, Rusija, Norveška, Kanada i Danska, čine sve kako bi obezbijedile teritorijalna prava na sporne dijelove tog svijeta pod ledom koji trenutno nikome ne pripadaju.

Povlačenje leda iz Arktičkog okeana imalo bi ne samo izuzetno važne strateške posljedice, i to ne samo za Rusiju koja bi u svojoj odbrambenoj strategiji bila suočena sa četvrtom linijom fronta, već bi otvorilo nove mogućnosti za iskorištavanje ogromnih prirodnih resursa. Naučnici, naime, procjenjuju, navodi "Times", da se na Arktiku nalazi čak 13 posto neotkrivenih globalnih zaliha nafte i 30 posto zaliha prirodnog gasa.

IZUMIRU KLASIČNE SIJALICE

U zemljama Europske unije klasične sijalice sa žarnim nitima moći će se koristiti do 2012. godine, a prošlog mjeseca je obustavljen uvoz istih i lagano se povlače iz prodaje. U prodavaonicama će se moći kupiti samo štedne sijalice i time će se znatno smanjiti potrošnja energije, jer su stare sijalice trošile tri do pet puta više energije od novih.

JA, PLANETA ZEMLJA, MATI SAM VAŠA !

Inspiracija pronađena u pismu indijanskog poglavice nadolazećim „bijelim ljudima“.

„Ako vam prodamo zemlju, morate je čuvati kao svetinju, kao mjesto na kojem će i budući čovjek moći da udahne vjetar zaslađen mirisom poljskog cvijeća.

Prodamo li vam ovu zemlju, morate se sjetiti i učiti svoju djecu da su rijeke naša, a i vaša braća. Zato rijekama morate pružiti dobrotu kakvu biste i bratu pružili. Morat ćete učiti svoju djecu, isto kao što mi učimo našu, da nam je Zemlja mati. Što snađe Zemlju, snaći će i njenu djecu. Zato, prema majci Zemlji i prema braći rijekama ne možete i ne smijete se odnositi kao prema stvarima koje se mogu kupiti i prodati poput stoke ili sjajnog nakita. Sve je nastajalo i trajalo milionima i hiljadama godina. U sve je ugrađeno milione i hiljade godina truda i strpljenja, od strane, i Boga, i ljudi...

I zato... Zato nitko! I zato mi...**NEMAMO PRAVO I NE SMIJEMO ZA SOBOM OSTAVITI PUSTOŠ. NE SMIJEMO PLJUNUTI NA ZEMLJU, JER BISMO, U TOM SLUČAJU, PLJUNULI NA SAME SEBE.**“

Površina Zemlje pod našim nogama vrlo, vrlo polako se kreće. Prije, otprilike, 220 miliona godina svi su sadašnji kontinenti bili spojeni u jednu veliku kopnenu masu koju geolozi nazivaju PANGEA. Pangea se vremenom postupno razdvojila na sadašnjih sedam kontinenata u čijoj su strukturi vrlo stare stijene nastale prije oko 3.800 miliona godina.

SEDAM KONTINENATA

naziv kontinenta	površina kontinenta
AZIJA	44.009.000 km ²
AFRIKA	30.246.000 km ²
SJEVERNA AMERIKA	24.219.000 km ²
JUŽNA AMERIKA	17.832.000 km ²
ANTARKTIKA	13.986.000 km ²
EUROPA	10.443.000 km ²
AUSTRALIJA I OCEANIJA	8.547.000 km ²

Najvjerojatnije, ponajmanje znamo o dva, od ovih sedam kontinenata. Pa... saznajmo, makar, činjenicu ili informaciju više.

AUSTRALIJA I OCEANIJA je prostrana regija koja obuhvaća: Australiju i Novi Zeland, te veći broj otoka/ostrva u velikom dijelu Tihog oceana.

ANTARKTIKA je ledom pokriveni kontinent na Južnom polu. To je najhladnije mjesto na Zemlji. Čak i ljeti su ovdje temperature 25 stepeni Celzijusove skale. Ovaj kontinent ne pripada niti

jednoj naciji. Prema Antarktičkom sporazumu iz 1959. godine, 12 država se složilo da će prostore Antarktika koristiti, isključivo, za znanstvena /naučna istraživanja.

Pored sedam kontinenata, iz oceana, mora i slatkih voda uzdižu se hiljade različitih vrsta otoka.

RAZLIČITE VRSTE OTOKA

VULKANSKA OTOCI nastaju kada podvodni vulkan dostigne visinu kojom se uzdigne iznad površine oceana ili mora.

ARHIPELAG je zbijena skupina otoka ili područje u oceanu moru koje ima mnogo otoka. Najveći arhipelag na svijetu je Indonezija u čijem sastavu je preko 13.000 otoka.

KORALJNI OTOCI su nastala u toplim tropskim vodama od koraljnih grebena. Najveći koraljni greben na Zemlji je **VELIKI KORALJNI GREBEN** blizu istočne Australije. Dugačak je oko 2.000 kilometara i sastoji se od preko 400 različitih vrsta koralja.

SLATKOVODNI OTOCI se nalaze u unutrašnjosti, na jezerima i rijekama gdje je voda slatka, a ne slana.

PET NAJVEĆIH OTOKA NA SVIJETU

naziv	mjesto	površina
GRENLAND	Arktički ocean	1.100.000 km ²
NOVA GVINEJA	Tihi ocean	821.000 km ²
BORNEO	Indijski ocean	744.000 km ²
MADAGASKAR	Indijski ocean	587.000 km ²
BAFIN	Arktički ocean	476.000 km ²

GRENLAND je dugačak 2.670 kilometara, a širok je 1.210 kilometara. Grenland pripada Danskoj i veći je 50 puta od nje. Oko 85 procenata njegove površine prekriveno je ledom, i na njemu je veoma malo zelenila.

I... Kao uvodnik u kratka kazivanja o ukrasima zemljine kore... Još riječ dvije o majci Zemlji...

Zemlja nije tvrda lopta. Vibracije od potresa i vulkanskih erupcija i eksplozija otkrile su složenu unutrašnju strukturu naše Planete. Zemljina kora leži na sloju vrućeg, vrelog, djelimično rastaljenog kamena. Inače, postoje dvije vrste zemljine kore: oceanska i kontinentalna.

OCEANSKA KORA je ispod oceana i relativno je dosta tanka, prosječno samo oko 7 kilometara u dubinu zemljine unutrašnjosti.

KONTINENTALNA KORA je zemljina kora ispod kontinenata. Ovdje je zemljina kora značajno debela, pedesetak kilometara, u dubinu zemljine unutrašnjosti, i veoma je stara. Tijekom 1983. godine znanstvenici u Rusiji su izbušili, do sada, najdublju rupu u zemljinoj kori. Bila je duboka 12.261 metara. Temperatura stijena na dnu ove rupe bila je 210 stepeni celzijusove skale. Zemljina površina se neprestano mijenja. Za većinu promjena potrebni su milioni godina. Zemljina površina se iskrivljuje i ponovo oblikuje uz pomoć snažnih sila iz zemljine unutrašnjosti. U ovom procesu nastaju, rastu... ali i nestaju planine koje, naoko, izgledaju veoma čvrsto i nepromjenljivo. Na primjer, Himalaja je nastala tijekom posljednjih 40 miliona godina, ali znanstvenici i danas bilježe porast visine ovog planinskog lanca.

DEVET NAJVIŠIH VRHOVA NA ZEMLJI

EVEREST	8.863 m.
K2	8.611 m.
KANGCHENJUNGA	8.586 m.
LHATSE	8.516 m.
MAKALU	8.462 m.
CHO OYU	8.201 m.
MANASLU	8.156 m.
NANGA PARBAT	8.125 m.
ANNAPURNA	8.091 m.

DESET NAJDUŽIH PLANINSKIH LANACA NA ZEMLJI

ANDE	7.240 km.
STJENJAK	4.827 km.
HIMALAJA	3.861 km.
VELIKI RAZDJELJUJUĆI	3.620 km.
TRANSANTARKTIČKI	3.540 km.
BRAZILSKI OBALNI	3.057 km.
LANAC SUMATRA JAVA	2.896 km.
ALEUTI	2.574 km.
TIEN SHAN	2.252 km.
NOVOGVINEJSKI	2.001 km.

U planinama je zrak rjeđi i pritisak je manji. Na planinama voda brže provri, baš zbog prethodnih činjenica. Na svakih 100 metara visine temperatura opada za 0,6 stepeni Celzijusove skale, pa su vrhovi planina vrlo hladni i često prekriveni snijegom.

**ČUVAJMO I POŠTIVAJMO NAŠU
PLANETU ZEMLJU
KAO MAJKU NAŠU!
NEMAMO PRAVO I NE SMIJEMO
ZA SOBOM OSTAVITI PUSTOŠ.**

Redakcijski prilog

TREĆI PUTA ZAJEDNO

Početak oktobra vrijeme je kad se okuplja Društvo prijatelja prirode «Lipa» Odžak na izletištu Radilj u Drenovcu. Ove godine okupilo se oko pedesetak članova Društva, prijatelja i gostiju. Po izuzetno lijepom vremenu prošetali smo, družili se, kartali, igrali odbojku ili jednostavno boravili na čistom zraku, u netaknutoj prirodi. Poslije ručka je potpredsjednica botaničke sekcije prezentirala ljekovito bilje što su ga članovi sekcije skupili tokom hodnje. Godišnju nagradu društva je dobila Sabina Džananović, a pohvaljen je mladi planinar Mario Đogašević.

ŠETNJA PO BARANISKIM BRDIMA

Kada primite poziv na planinarenje po Slavoniji, to vam je kao kad maratonca zovnete u šetnju. Ako vam pri tome ponude i dobar grah, domaće vino i štandove domaće radinosti, onda je grijeh odbiti takav poziv. Prođete Osijek, dobrim cestama brzo se stiže do Popovca. Još izdaleka ugledasmo „planinu“ po kojoj će trebati planinariti. Osamnaest (!) dobro raspoloženih posavskih planinara dođoše „na svoje“. Poznata lica planinarska, zagrljaji (preduga pauza između dva viđenja), potraga za prvim doručkom, pregledavamo ukusno osmišljene štandove i jedemo slatko grožđe.

Domaćin 34. Sleta planinara Slavonije je HPD „Zanatlija“ iz Osijeka. Prigodan govor održao je načelnik Općine Popovac, pozdravivši tristotinjak planinara pristiglih iz raznih krajeva Hrvatske i gostiju iz BiH. Od dvaju ponuđenih hodačkih tura odabراسmo, naravno, težu: Popovac Karanac svetište Gospe Lurdske Popovac. Trajanje: 4 sata. Lijepo je bilo vidjeti dugačku kolonu koja je prolazila glavnom cestom. Sijevali su iz izdignutih ruku „digitalci“ - zabilježiti i ovo za tamo neke dane. Preko mosta, pored ribnjaka i vikendica, još po ravnom, zauzimaju se pozicije kao za trku. Ostavljamo Popovac iza sebe.

Da i brdo može imati strmine, uvjerismo se vrlo brzo. Kolona postade razvučenija, naslanjanje na štapove sve češće. Srećom, ne potraja dugo. Na prelijepom proplanku dočekali su nas svježa voda, grožđe, breskve i kajsije i ugodna hladovina. U daljini mađarske planine i hrvatska ravnica. Petnaestak minuta pauze i pokret. Tada je krenulo: vinograd do vinograda. Brzinom munje nestajemo među čokotima i vraćamo se ruku punih bijelog ili crvenog grožđa. (I onda kažu-berba podbacila). Blaga kotlina i onda opet brdo. Na njegovom vrhu spomenik telekomunikacijama. Utegnuta sajlama stometerska antena dominirala je cijelim krajem. I tu u debeloj borovoj hladovini napravismo pauzu. Držeći se strogo satnice planinarenja, naši nam vodiči ne dadoše dovoljno vremena da oćejfimo male doze kafe iz vrelih plastičnih čaša.

Tek što smo nastavili hodati, krenula je pjesma. Ravno, asfaltirano-što ne bi! Dobra grupa planinara raspalila je „des' ba, des' ba ...“ pa sve u tom stilu. Veselo. Nisam svjedočio al' mi se čini da se iz ranaca sve više potezalo za kojekakvim flašicama ili je prerano nastupilo vrenje one silne količine pojedenog grožđa. Definitivno, HTZ (Hrvatska traži zvijezdu) na pogrešnom mjestu. Između ostalih često se čulo nešto kao „tratratraaatira“. Autorica ovog poklika je Renee Topalov. (Nije u srodstvu s Rene Bitorajcem-provjerio Zile). Od tada pa do povratka u Popovac njen se glas čuo iza drveća, kuća, iz traktora, kanala, iz vinograda, ispod kamena....vesela planinarka-nema šta.

Spuštamo se u naselje Karanac. Tipično slavonski redovi kuća, ograde, duboki kanali. Stara arhitektura i godine nastanka na fasadama. Na nekim kapijama stoje natpisi kako su te kuće pretvorene u etno-ugostiteljske objekte. Nude stara, zaboravljena jela i konačište. Hvale vrijedni pokušaji da se od vremena otme i ljudima da dašak starih vremena. Odmaramo dovoljno dugo da na miru pojedemo sve što je ostalo, da sa obližnjih česmi napravimo zalihe vode i da se slikamo. Vinogradi, vinogradi a iza njih vinogradi. Vojnički poredani kameni stupovi, nategnute žice o koje se oslanja loza i njeni grozdovi. 'Ko će ovo obrat'? Pod rujanskim suncem kroz uredne redove prolazimo. Jednolično se smjenjuje hektar za hektarom. Onda šuma. Ko' nožem odsječeno napuštamo čistinu vinograda i ulazimo u pravu pravcatu šumu. Ugodna hladovina i lagano čavrljanje. Možda i cijeli sat hodamo dok ne dođosmo do svetišta Gospe Lurdske. Iznenađujuće mjesto. Tragovi prošlosti, mjesto molitve za hodočasnike. Još nekih pola sata hoda po šljunkovitom putu i onda grah (redovi kao da nas je duplo više), domaće poslastice, odmor. Manje umorni potežu konop. Nismo se prijavili-ne moraju ovi iz Hrvatske znat' da mi i konju rep moremo iščupat'. Prije mraka opraštamo se od domaćina i novih prijatelja, jer valja nama na put.

Niaz Šabić

CRNI DUB - ABONOS

U Orašju je 14. rujna 2009. godine otvorena izložba u Galeriji Abonos. Autor izložbe, Hrvoje Benković, svojim je radom želio pokazati i uvjeriti stanovnike Županije Posavske, da je život u Posavini postojao prije nekoliko tisućljeća. U koritu rijeke Save je pronašao ostatke kostiju mamuta, ogromnih životinja koje su nekada kročile Zemljom. Uz kosti je pronašao i vrhove koplja koja su se koristila u lovu i tisućljećima stare sjekire. Sve ovo služi kao dokaz da su na našem području živjeli ljudi i ranije nego što se do sada mislilo. U povijesnim knjigama Vinkovci se spominju kao najstarije kontinuirano naselje u Europi, pa ovi nalazi pokazuju da i područje današnje Posavine treba biti svrstano u tu kategoriju.

Velike promjene u oblikovanju reljefa kakve današnji čovjek poznaje, dogodile su se u periodu posljednjeg ledenog doba, a završile su prije 14000 god. Naglo otapanje ledenjaka, ogromne količine kamenja i stijena, riječnim tokovima spuštale su se prema nizinama. U biljnom svijetu dolazi do širenja i stvaranja novih vrsta i tada se pojavljuje hrast lužnjak *Quercus robur*. Dolaskom stočara prije 4000 god. pr. Kr. krče se šume da bi se dobio prostor za ispašu stoke. Tada su se šume krčile izazivanjem požara, ali 3000. godina pr. Kr. prvi puta počinje serijska proizvodnja metalne sjekire. Rijeke su stalno mijenjale matični tok, potkopavale obalu na kojoj raste drveće, i stvarale meandre. Stabla su padala u vodu i rijeka ih je vukla za sobom. Kad stablo zapne svojim granama i korijenom za dno korita prekrije ga naplavljeni mulj, pijesak i šljunak. Tada drvo više nema doticaja s atmosferom i počinje njegovo „konzerviranje“. Vlažna glinasta, pjeskovita i šljunkovita zemljišta nad podzemnim vodama izuzetno su stanište za hrast lužnjak.

Nalazišta drveta abonos u svijetu su vrlo rijetka. Crni dub- abonos pronalazi se u potpunom mraku i njegovo izvlačenje iz vode je prvi pogled na to drvo nakon 5 ili 8 tisuća godina. Drvo se vadi uz pomoć posebnih balona-padobrana. Posebnu ulogu u stvaranju abonosa imaju struje podzemne vode koje donose sastojke koji se vežu za tanin iz drveta što mu daje izrazito tamnu ili crnu boju. Određivanjem starosti drveta uz pomoć dendrokronologije možemo saznati i klimu koja je vladala na našem području prije nekoliko tisućljeća. Zbog ovog vrlo važnog nalaza brojni američki znanstvenici-klimatolozi dolaze u Posavinu kako bi ustanovili klimatske uvjete koji su vladali u ovom dijelu Europe prije mnogo tisućljeća. Autor izložbe je htio potaknuti Posavce da više cijene ono čemu se cijeli svijet divi, a samo mi ne znamo prepoznati što imamo u „vlastitom dvorištu“.

POHOD NA

Kao organizatoru nije mi jednostavno bilo sve pripremiti za ovu, ja ću je nazvati ekspediciju, nadasve zahtjevnu rutu koja je već sada, slobodno mogu napisati, ušla u historiju našega mladog društva. Osvojen je vrh od 2112 metara, Nadkrstac, zatim vrh 2109 metara, Ločika, i to samo u dva dana. Ekspedicija koju je sačinjavalo 13 članova, od kojih je najmlađi imao samo pet godina, osvojila je prvi vrh za oko četiri i po sata laganog hoda, naravno uz branje borovnice i brusnice koje su poslužile kao energetski dodatak organizmu, a samim tim i osvježjenje. Sama pomisao na vrh od 2112 metara nadmorske visine ostavlja dojam vrlo zahtjevnog uspona, međutim nije bilo tako. Dolazak na Prokoško jezero, na koje smo došli automa, lošim makadamskim putem, protekao je u iščekivanju i pitanjima kad će više, koliko još ima, je li iza onog brda? Sva ona pitanja koja postavljamo sebi kad idemo u nepoznato. Konačno pojava jezera i krajolika donijela je smiraj i odmor za oči i dušu. Zaista, naša zemlja je prelijepa i vrijedilo je doći samo ovdje, na Prokoško jezero. Jezero nam je poslužilo kao bazni kamp, mjesto gdje ćemo prenoćiti i odmoriti se. Topao doček domaćice Zumre i vrlo komforan smještaj ulio nam je dodatni motiv i samopouzdanje da što prije krenemo u osvajanje ovog vrha.

Razgledavanje katuna (kolibe) te okrpja dobro nam je došla od jednosatnog drndanja i sjedenja u autu. Napokon, kao vranički poskok, u koloni jedan po jedan krenuli smo. Odmah na početku veliki uspon na Vrljička vrata (oko 300 metara visinske razlike), mislio sam - ovdje će mnogi već na startu odustati. Ali gle čuda! Mali Adin na čelu kolone sa vodičem Enesom i još pojačavaju tempo hoda. Pa dokle momci?

Gračci znoja cure niz lice, srce hoće da iskoči iz grudi, svi vidimo sedlo na koje se trebamo uspeti ali nikad kraja. Netko iz pozadine povika "ovdje bi i divokoza slomila vrat", nastala sveopći smijeh i dođosmo do kraja "velikog" uspona. Interesantno, nitko nije odustao. Odavde pa sve do vrha uspon je bio mačji kašalj, pejzaži nemam riječi, to treba živjeti. Na vrh Nadkrstac stigao smo impresionirani utiscima na bukvalno sve što bismo pogledali. Jednostavno, nedostaje mi riječi da bih opisao svu tu ljepotu. Vrijeme nas je odlično poslužilo kao i dobra vidljivost. Povratak je bio u znaku sakupljanja ljekobilja te konzumacije ledene vode sa netaknutih planinskih izvora. Za večeru Zumra nam spremila veliku tepsiju «zvrk» sirnice. I dok smo se zabavljali u kampu uz pjesmu i priču, «momci» su krenuli u obilazak katunskog naselja, a kad su ustvrdili da nema baš pogodnog mjesta za izlazak i provod, odlučio se da se popnu na uzvišenje sa suprotne strane od Nadkrstaca. Na njemu se nalazila kamenom izrađena oznaka «TITO». Dok je noć lagano padala, mi smo ih pogledom pratili. Malo su nas zabrinuli kad se nisu odmah vratili već produžili do vrha iznad oznake. Sa zebnjom smo pratili odsjaj Matine baterije.

Drugog dana ekipa se uspela na plato ispod Sarajevskih vrata. I dok je glavnina brala borovnice i brusnice, sunčala se, jedna manja grupa produžila je na vrhove Treskavica i Ločika. I na kraju, što bolje poželjeti nego vratiti se opet naredne godine kada će nas, nadam se, biti još više da i vi uživate u ovim prirodnim blagodatima. Iskoristit ću ovu priliku da se zahvalim svim učesnicima ovog pohoda koji su sada stasali u prave planinare.

Asmer Kršić

BUNDEVA JESENSKA LJEPOTICA

Mirzeta Topolović

Bundeva (buća, misirača, tikva) pripada rodu Cucurbitacea. Najraširenija je *Cucurbita Pepo*. Spada među najstarije kulture na svijetu. Prema arheološkim nalazima u Peruu i Meksiku, američki narodi su poznavali ovu kulturu još prije 4000 godina. Dosta kasnijim ispitivanjima biokemijskog sastava ove jesenske ljepotice, došlo se do značajnih saznanja o nutritivnoj i ljekovitoj vrijednosti ove kulture. Vrijednost nalaza govori da je to danas nepravredno zanemarena kultura. Zbog široke prilagodljivosti ekološkim uvjetima rasprostranjena je po cijelom svijetu. Divljih i korovskih bundeva kod nas nema. U našim krajevima je uglavnom rasprostranjena obična bundeva koju ubrajaju u povrće, zatim uljna bundeva, te česta bundeva za pečenje i kuhanje (duga, negdje poznata kao misirača ili turkinja,), a tu su i neizostavne povrtnike tikvice. Značajne prinose bundeva daje na humusnom, pješčano olovastom tlu, ne voli teška glinasta tla. Traži zračni položaj zemljišta uz dosta vlage, svjetlosti i topline. Najoptimalniji pH tla za uzgoj je neutralan do malo bazičan. Vrlo je važna predstajvena priprema tla, koja podrazumijeva unošenje dovoljne količine stajnjaka i kompleksnih gnojiva. Najpovoljnije vrijeme za sjetvu su kasni travnjaški dani, odnosno vrijeme između 20. travnja do 10. svibnja, kad je mala opasnost od kasnoproletnih mrazeva. Tlo je u tom periodu dovoljno toplo, te sjemenke možemo sijati na dubinu od 3 do 4 centimetra. Po hektaru otprilike bi trebalo osigurati oko 18.000 biljaka. Nakon nicanja može se obaviti prorjeđivanje.

Kalorijski veoma siromašna, bundeva je vrijedan izvor minerala i vitamina. Od minerala značajno je prisustvo kalija, fosfora, kalcija, mangana, željeza, vrlo vrijednih minerala za funkcioniranje i očuvanje ljudskog zdravlja. «Žuto - naranđasto meso» bundeve krije naročito vitamine B grupe: B1, B2 i B6, potom vitamin C, značajnu količinu E vitamina, veoma je bogato beta karotonom, celulozom, pektinom i drugim biljnim vlaknima. Sjemenke bundeve su izuzetan izvor proteina, omega-3 masnih kiselina i folne kiseline. Bogatstvo sjemenki supstancom pod nazivom kukurbitacin, svrstava bundevu u red poznatih čuvara muškog zdravlja,

točnije zdravlja prostate. No treba imati na umu da su sjemenke izuzetno kalorične. U 100 grama sjemenki ima 600 kalorija. Ulje bundeve sadrži lecitin, ključnu gradivnu supstancu staničnih membrana, čija je temeljna funkcija propuštanja hranjivih supstanci u stanicu. Lecitin je temeljna supstanca zaštitnih membrana koji čuvaju mozak, a djeluje i na snižavanje kolesterola u krvi. Zbog ovakvog bogatog hranjivog i ljekovitog sastava, male kalorijske vrijednosti, nesporna su nutricionistička svojstva bundeve, pa bi stoga trebala da zauzima značajnije mjesto u ishrani ljudi. U kozmetičkoj i farmaceutskoj industriji, naročito zapadnoevropskih zemalja, je nezaobilazna sirovina u proizvodnji krema i maski za njegu problematične, masne i aknama sklone kože. Potrebe prehrambene industrije, sa sve novijim saznanjima o nutritivnoj vrijednosti ove kulture, također postaju sve veće. Sjemenke bundeve, a naročito ulje bundeve postaju predmetom zanimanja kako medicinara tako i gurmana i kozmetičara. Ovo je idealna kultura za ekološki uzgoj, iz razloga što odlično reagira na organske metode uzgoja, i otporna je na napade bolesnika i štetnika. Danas je u susjednoj na Hrvatskoj ovo vrlo zastupljena kultura na poljoprivrednim gazdinstvima. U Sloveniji je također, jedna od najzastupljenijih kultura. Razlozi su, pored navedenih, izrazita visoka profitabilnost, jer uzgojem bundeve na istoj površini može se ostvariti prihod i do 4 puta veći u odnosu na uzgoj pšenice. Niz činjenica govori u interesu izražene ekonomske i ekološke opravdanosti uzgoja ove kulture. Uvođenjem bundeve u plodored značajno se proširuje plodored, čime se smanjuje broj štetnika i korova za narednu kulturu. Korijenje bundeve duboko prodire u tlo tako da na neki način drenira tlo, koje nakon ubiranja ostaje slobodno već polovicom rujna i čisto je od korova, točnije spremno za sljedeću kulturu, npr. pšenicu.

Tamo gdje poljoprivreda, kao u Posavini, ima komparativnu prednost i gdje može biti glavni poslodavac, ova je činjenica važna. Rijetka je to profitabilna kultura, od koje možete servirati ukusnu i okrepljujuću supu, bogatu pitu ili bučnicu, punjenu bundevu, salatu sa preljevom od ulja bundeve, i na kraju uživate u sjemenkama, popularnim «špicama».

SLAPOVI PLIVE

Federalno ministarstvo okoliša i turizma uspješno je privelo kraju drugu fazu projekta sanacije korita i slapišta rijeke Plive čiji su rezultati predstavljeni na današnjoj javnoj prezentaciji u Jajcu, u neposrednoj blizini slapa. Projekt sanacije korita i slapišta rijeke Plive započet je u 2006. godini s ciljem, ne samo zaštite i očuvanja korita i slapišta, nego i pomoći u revitaliziranju prirodnih i kulturno-povijesnih vrijednosti područja, posebice kroz razvoj turizma u ovoj regiji.

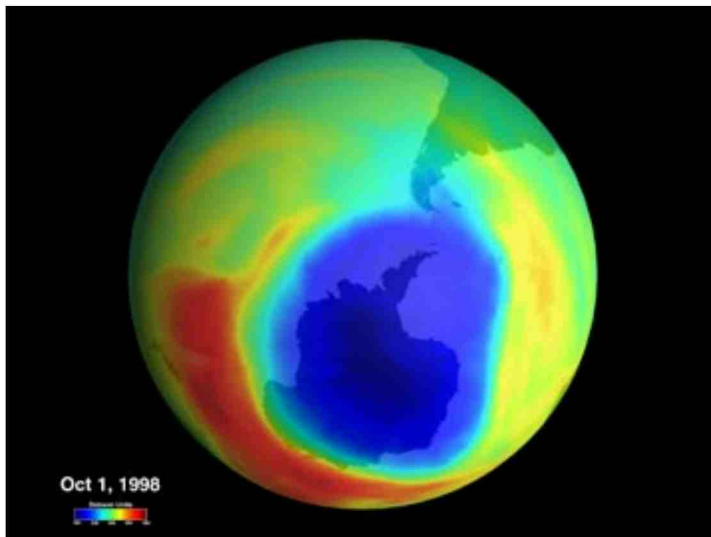
U ime nositelja projekta, Federalnog ministarstva okoliša i turizma, Kasema Čatović, sekretar ministarstva i Mate Bandur, savjetnik ministra, izrazili su zadovoljstvo što je sanacijskim radovima spriječena daljnja erozija korita i slapišta, i što je unatoč brojnim nepredviđenim situacijama koje su iziskivale dodatno projektiranje i prolongiranje roka za završetak sanacije, ukupna vrijednost projekta ostala unutar proračunom odobrenih sredstava.

Vijest sa portala FMOT

OZONSKE RUPE

Nedavno smo obilježili Međunarodni dan zaštite ozonskog omotača. Svakako je to prilika da se podsjetimo o osnovama ozona, kako uništavamo ozonski omotač, šta su to ozonske rupe, o štetnim posljedicama djelovanja UV zraka po zdravlje čovjeka i vegetaciju.

Na visinama 15-50 km udaljenim od zemljine kore, u stratosferi, nalazi se **ozonski omotač**, sloj ozona. **Ozon** (O₃) je ime dobio po grčkoj riječi što znači «mirisan». On je alotropska modifikacija kisika sastavljena od tri atoma, blijedoplave boje i prilično je nestabilan, a nastaje snažnim ultraljubičastim zračenjem sunca kroz milijarde godina i štiti život na Zemlji. Sunčeve zrake razbijaju kisik, a slobodni atomi se vežu sa drugim molekulama kisika i na taj način nastaje ozon. U nižim slojevima atmosfere ozon može imati i štetno djelovanje. Razgrađuju ga hemijski spojevi (hlorofluorouglijci) koji se nalaze u sprejevima, hladnjacima ili se oslobađaju raznim procesima u industriji, a pored ispušnih plinova, najagresivniji plin je **freon**. Na mjestima oštećenja ozonskog omotača (**ozonskim rupama**) sunce nesmetano djeluje na Zemlju i može izazvati rak kože i vrlo pogubno djelovati na vegetaciju, a najveće oštećenje ozonskog omotača je iznad Antarktike. Proteklog desetljeća ozonski omotač se prosječno smanjio za 0,3 posto godišnje. Pod uticajem naučnih istraživanja 16.09.1987. godine je potpisan Montrealski protokol sa namjerom da smanji ispuštanje materija koje oštećuju ozonski omotač, a ovaj datum je Opšta skupština UN-a proglasila «Međunarodnim danom zaštite ozonskog omotača».

ZAŠTO SU UNIŠTENI ELEKTRIČNI AUTOMOBILI

Jeste li znali da je još prije 13 godina proizvedena prva serija električnih automobila? U probnoj upotrebi širom Kalifornije našao se General Motors-ov model EV1, za devet sekundi razvijao je brzinu od 100 km/h. Tih i bez ispušnih plinova, a punio se u garaži na kućnoj instalaciji. Pitanje je zašto su svi povučeni iz upotrebe i potpuno **uništeni**.

Na Tokijskom sajmu automobila 1997.godine Nissan je predstavio svoj model električnog automobila Hypermini. Izvjestan broj automobila je uzeo u najam grad Pasadena (California USA). I po isteku probnog roka (2006.g.), kada su se automobili pokazali kao vrlo kvalitetni, grad ih je htio kupiti, ali je Nissan odbio i zamislite **sve ih uništio**. Zašto? Slična situacija se desila sa Toyotini modelom RAV4-EV, **uništeni su**.

Da li to naftni lobi ne želi električni automobil?

Ivo Lubina

NAKON ANKETE ...

Prema planu koji je Uredništvo biltena „Lipa“ zacrtalo u prvoj godini svog postojanja su i dvije ankete provedene u Osnovnoj i Srednjoj školi u Odžaku. Drugom anketom obuhvaćeno je oko devedesetak učenika, od toga 40 u Srednjoj školi Pere Zečevića i 50 u Osnovnoj školi Vladimira Nazora. To, samo po sebi, ne odražava mišljenje većine ali može biti indikativno i može poslužiti kao osnova u skromnoj namjeri da se istraži koliko učenici poznaju neke pojmove iz oblasti ekologije te koliko su spremni učestvovati u mijenjanju svijesti o ekologiji.

Anketni listić je imao dvije, prividno odvojene cjeline i sedamnaest pitanja. Odmah pohvaljujemo učenike koji su i ovu anketu shvatili ozbiljno! Analiza provedene ankete bi mogla biti napravljena posebno za učenike O.Š.a također i za svako pitanje pojedinačno što bi nam oduzelo nešto više vremena. Nastojat ćemo istaknuti samo neke, po nama, važne činjenice.

Kao pozitivna zapažanja ističemo:

- dobra većina učenika zna za postojanje DPP „LIPA“. Vjerujemo da je to dobar znak ukoliko se neki od njih žele pridružiti Društvu.
- učenici prilično (70-80%) poznaju neke osnove ekologije, što upućuje na zaključak da su informirani i da ih ta pitanja ne zaobilaze.

Od pitanja na koja ne možemo do kraja biti zadovoljni ističemo:

- određeni broj učenika nije nikada pročitao niti jedan članak iz «Ekološki biltena» a postoji i određeni broj učenika koji ne znaju da takav bilten postoji. Otvara se pitanje koliko je Bilten dostupan učenicima. U tom smislu možda bi bilo dobro jedan sat, npr. sat razrednika, jedan puta u dva mjeseca, posvetiti jedinom časopisu koji u ovom trenutku izlazi na području Općine Odžak.
- na pitanja koja se tiču direktnog sudjelovanja učenika u bilo kakvim aktivnostima vezanim za ekologiju, dobar broj učenika nije pokazao poseban interes. Tako se dolazi do, pomalo paradoksalnog, zaključka: poznajemo „stvari vezane za ekologiju, svjesni smo štetnih utjecaja na prirodu svuda oko nas“ i „ništa ili skoro ništa ne činimo kako bi makar malo popravili stvar“.

Zamislite vrhunski obučenog kirurga sa znanjem koje fascinira i zamislite bolesnika kojemu je potrebno spasiti život. Zamislite molećivi pogled bolesnog i odgovor liječnika „ne da mi se danas raditi“. Kada je priroda u pitanju, ni jedan ni drugi nisu manje ili više neovisni o njoj! Naše djelovanje ili nedjelovanje uvijek se završava samo na jedan način: nakon poplava, požara, zemljotresa, tsunamija i inih nesreća koje pogađaju ljude širom zemaljske kugle, nestaju kuće, mostovi, automobili i konačno - ljudi. Ne pristanemo li živjeti u skladu s prirodom, njen odgovor je uvijek žestok i poguban za čovjeka. Budemo li potisnuli svoju bahatost prema prirodi, budemo li je uvažavali kao, barem sebi ravnog, naše se postojanje na Zemlji produžava proporcionalno pažnji kojoj joj pružamo.

Redakcija

BIORAZGRADIVE VREĆICE

Koliko nas u kupovinu nosi korpu, ceker ili neku prikladnu torbu? Jednostavnije je u prodavaonici uzeti PVC vrećicu ili više njih kad nam se tako bezbožnički nude. Malo tko je u tom trenutku svjestan da takvim svojim odnosom umnogome utiče na nezaustavljivi proces zagađivanja prirode. Ma, gdje nećemo vidjeti odbačene PVC vrećice, a kažu da treba proteći 100 godina dok se iste ne razgrade. Istraživanja kažu da se u svijetu godišnje upotrijebi 500 do 1 000 milijardi PVC vrećice, a na prste se mogu nabrojati trgovine u Odžaku koje koriste papirnate vrećice.

U akciji pod sloganom «nosi me i ponosi se» nude se i do 300% čvršće vrećice od PVC vrećica, a proizvedene su od kukuruznog škroba i biorazgradivog polimera. Po evropskim normama proizvodi ih Welplast iz Posušja, a prvi ih je stavio u upotrebu trgovinski lanac Spar. U biorazgradivim vrećicama hrana diše, a pogodne su za skladištenje iste.

The New York Times, Saturday, October 17, 2009

BAŠTA BIJELE KUĆE NIJE BAŠ SPREMNA ZA LOPATE

Prva dama, Michelle Obama, sastala se sa djecom iz mjesne škole da započne kopanje za »Kuhinjsku Baštu» Bijele Kuće na Južnom Travnjaku.

Prva dama danas je lopatom i vilama svojski udarala na svečanom kopanju za novu baštu Bijele Kuće.

Pomoglo joj je 30 učenika petog razreda iz Osnovne škole Bancroft u Washingtonu, od kojih većina ima više iskustva od nje jer imaju baštu u školi. Pored toga što će bašta opskrbiti Bijelu Kuću svježim voćem i povrćem, ona ima i obrazovnu komponentu za djecu koja će se vratiti da je zasade i obru, te skuhanu ono što obru u kuhinji Bijele Kuće.

Ali početak kopanja napola pripremljenog zemljišta nije bio lagan. Ni gospođa Obama ni djeca nisu puno napredovali.

Ubrzo su kuhari Bijele Kuće, koji su stajali sa strane, također prionuli na posao.

«Još uvijek je teško», rekla je. «Trava ni da se pomjeri», i doviknula je fotografima: «Hej, vi tamo! Ostavite kamere, i lopate u ruke!»

Kad je jedno od djece upitalo, mogu li pokušati rukama, gospođa Obama je to isto napravila. Ali, i skočila je na prijedlog da svi prestanu raditi i slikaju se s njom.

Dok su učenici pili sok od jabuke, jeli jabuke i kolačiće napravljene u obliku lopate, ona ih je uspjela privoljeti da zavole voće i povrće.

Jedan neistomišljenik je negodovao. «Jesam li ja to čula negodovanje?», upitala je. «Želiš li da ti oduzmem kolačić u obliku lopate?»

Jedna vijest iz budućnosti, iz godine 2016-te

The Chodschak Times, Monday, October 17, 2016.

Zijad Terzić

CHODSCHAČKI PARK PLAČE ZA LOPATANJEM

Prvi čovjek općine Chodschak izašao je danas sa svih desetero djelatnika općinske administracije da započne s uređenjem gradskog parka

Do manijakalnosti entuzijastičan zbog svog prvog mandata, danas je nov novcati načelnik općine Chodschak izašao na svečano uređenje grdnog, grozomorno peksinavog, ružnog kao majmun, Gradskog parka.

Pomagalo mu je svih deset općinskih administrativnih djelatnika, bijedne srednjoškolske educiranosti, u svojoj nestručnosti osuđenih da se pokoravaju i u svemu slijede svog novopečenog, takorekuć čekićem slobodnih demokratskih izbora friško iskovanog, ponesenog načelnika.

Ali, entuzijazam i komplikacija su susjedi, što bi rekao onaj jedan Kinezi preko puta «Canberre»: u općinskom skladištu nije bilo ni motike ni lopate, ni vila ni grabalja, ni srpa ni čekića. «Kakvi ba crni Kinezi?», zagalami komšija Čamil, «Šta više obilaziš kao narkoman oko spomen-kosturnice u chodschačkom parku, napiši slobodno: pokupili sve što se moglo pokupiti, a halatke će im dobro doći za uređenje posjeda *in Terra Slawonis et in Terra Dalmatica*, vikendica oko jezera *Plavac* ili stodonumskih šumskih kompleksa u *Republici Šumskoj!*».

Nada taman da izdahne, kad li iz skrovitih kutaka općine pohrliše žitelji, ushićeni potezom novog načelnika. Na čelu im baka, maše grabljama, nena vitla vilama, dedo kosom siječe zrak. Impresivna slika narodnog buđenja! «Evo alata kao blata!», povikaše, «Samo neka su ONI otišli, inšallah!»

Park zatekoše u katastrofalnom stanju: posvuda smeće, staze zarasle u travu, drveće očerupano. Načelnik poželi da u trenu promijeni ovu groznu sliku, pa se ekspresno dade na posao.

Park prije akcije

U pokušaju da iščupa busen iz staze, pruži se koliko je dug. Neki se trgnuše da mu pomognu, ali ih općinari podsjetiše na Zakon o zabrani uvlačenja, koji je načelnik donio netom po dolasku na vlast.

Zato samo odmahnuše i nastaviše vrijedno raditi: jedni su kupili smeće, drugi kosili travu, treći ravnali zemlju. Kad tinejdžeri vidješe kako je sve lijepo čisto i ravno, ubaciše loptu u park, pa đah-tam, đah-vam za loptom. A policajci će ti njih za uši, pa pravac kući roditeljima.

U to iz škole istrča sijaset dječurlije, gađaju se sendvičima, šutaju flaše, kidaju grane, gule koru s drveća. A učiteljice će ti njih za kosu, pa pravac u učionicu, izuj se i skini čarape, pa u čošak stajati na jednoj nozi, a oko njih posijaše rajsnege. A trudbenici skupiše travu na jedno mjesto, pa se razletiše, pohvataše sve chodschačke narkomane, te ih hitiše na onu hrpu trave, a travu potpališe. Skakaše onda oko vatre, otresaše glavama i na melodiju Deep Purplea, «Smoke on the Water», pjevaše: «Bolje da završite na travi, nego da se navučete na heroin!» Naravno, ovo je samo bizarna šala, nastala u radionici bolesnog uma. Jer, svi su poroci nestali s odlaskom loše vlasti. Mladi danas, kad im je dosadno, pletu korpice od šaša i veselo skandiraju: «Bolje šaš, nego haš!»

Pored toga što će akcijom biti uređen park, ona ima i edukativni karakter da građanima da primjer, kako se može urediti vlastito dvorište, pomesti trotoar ispred kuće i u dogovoru sa susjedima održavati čista ulica, a uz to, u sebi sadrži i rehabilitacijsku komponentu da socijalizira sve one, koji su 2013.g. u tzv. «Bolonjskoj reviziji» ostali bez visokoškolskih diploma, da ih uvjeri kako i takvi razdiplomljeni mogu biti na korist zajednici, kao uspješni poljoprivrednici, uzorne majke i domaćice, vrijedni stolari, prodavačice i zidari. I doista, danas su svi oni uspješno položili i taj traumatični i zahtjevnji ispit: ošišali su travu, posadili cvijeće, napravili lijepu ogradu, montirali klupu. Jedan je čak isklesao bistu koja će stajati u parku, da podsjeća na dan «poslije kojega ništa više neće biti isto» u ovome gradu. Načelnik je prije toga dugo pregledavao stotine mapa, hiljade fajlova, milione fotografija ne bi li pronašao neku ličnost iz perioda prije njegove vladavine, čovjeka makar za nešto zaslužnog u ovoj općini. Nije našao nikoga te se odlučio za jednog nevažnog marginalca, pravdajući to time da ovaj makar nikome nije ni naškodilo.

Na bisti je poslije uklesano:
Ja kaz'o... ..ja ka'zo...
DINSTVOOOOO!

A kada je sve bilo gotovo, načelnik se raskoračio na po parka, podbočio rukama, visoko zadigao glavu i ponosno izjavio: „Pa dobro, za svoj mandata makar sam uredio park!“ A onda, dok je sa svojim Chodschačanima pio kafu i čavrljao o svakodnevnim, banalnim stvarima, uspjelo mu je privoljeti ih da ubuduće svoje mjesto održavaju čistim. A opet, jedan je ipak negodovao.

„Jesam li to čuo negodovanje? Pa dobro, hoćeš li ti da te vratim u 1996-tu, pa da na ovaj trenutak čekaš još 20 godina?“

Istom ti ovaj ušuti.

Park poslije akcije

PLAN RADA DRUŠTVA

11. i 12. mjesec

8.11.2009.

MARTINJE U KUTJEVU

- prijava do 05.11.2009.g.

- organizatori:

Sejdić Hasan (063 139 346)

Dugonjić Ankica (063 378 607)

29.11.2009.

NINOŠ 287 m - kružno

- Izletište Radilj - Curića kuće - Riječani - Ninoš

- organizatori:

Kovačević Blaž (091 597 66 13)

Andrić Ana (063 994 996)

13.12.2009.

BRUSNICA - kružno

Vrbovac (škola) - Mali potok - Riječani - Velika Brusnica

- organizatori:

Kovačević Marijan (063 372 926)

Krpan Jela (031 762 860)

..... UVIJEK JE TU ...

ČUDO U ČARŠIJI

Nije ništa neobično kada iz odžačke čaršije «nestane» drvo ili grm. Obrnuto, da se «pojavi», graniči se s čudom. Takvo jedno čudo desilo se ove jeseni: ispred Tuzlanske banke posađena su dva lijepa drvca!

KALENDAR ZNAČAJNIH DATUMA

- 15.11.** - MEĐUNARODNI DAN PJEŠAČENJA
- 16.11.** - MEĐUNARODNI DAN
TOLERANCIJE
- 17.11.** - SVJETSKI DAN NEPUŠAČA
- 20.11.** - MEĐUNARODNI DAN PRAVA
DJETETA
- 23.11.** - SVJETSKI HUMANITARNI DAN
- 25.11.** - DAN DRŽAVNOSTI BOSNE I
HERCEGOVINE
- 05.12.** - DAN DOBROVOLJNOG RADA ZA
EKOLOŠKI I DRUŠTVENI
NAPREDAK
- 10.12.** - DAN LJUDSKIH PRAVA
- 11.12.** - SVJETSKI DAN PLANINA
- 29.12.** - MEĐUNARODNI DAN BIOLOŠKE
RAZNOLIKOLISTI

Iako je Odžačani poznaju kao vrsnog frizera, Sabina Džananović je svakako jedan od najaktivnijih članova Društva, najagilniji zagovarač boravka u prirodi i promotor rada Društva. Kad je Sabina s nama, nije nikad dosadno, ona ima uvijek temu za razgovor, zanimljivu priču ili najnoviji vic. Ako nitko nema kavu u termosici, ima Sabina (problem je samo kad se prospe).